

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@mmm.fi

Viite: Lausuntopyyntöne 4.12.2013, MMM022:00/2008

LAUSUNTO UUDEN KALASTUSLAIN HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa uuden kalastuslain hallituksen esitysluonnoksesta. Esityksen tarkoituksena on hallitusohjelman mukaisesti toteuttaa kalastuslain kokonaisuudistus, jonka yhteydessä vuoden 1982 kalastuslaki korvattaisiin samannimisellä uudella lailla.

Kalastuslain uudistuksella pyritään järjestämään kalavarojen ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen kestävä käyttö nykyistä paremmin. Lain tavoitteena on turvata kalojen luontainen elinkierto ja lisääntyminen mahdollistamalla välttämättömien kalastus-rajoitusten ja muiden toimenpiteiden toteuttaminen. Lailla on tarkoitus luoda hyvät edellytykset kaupalliselle ja vapaa-ajan kalastukselle. Tavoitteena on, että lakiuudistuksen myötä on kalavarojen käyttö ja hoito perustuisi nykyistä laadukkaampiin valtakunnallisiin ja alueellisiin hoitosuunnitelmiin, joilla olisi myös nykyistä suurempi sitovuus suhteessa kalastusoikeuden haltijoihin. Kalastusoikeudet on tarkoitus säilyttää pääpiirteissään nykyisenlaisina. Yleiskalastusoikeuksia ja valtion kalastusmaksuja on tarkoitus yksinkertaistaa ja laajentaa yhdistämällä kalastuksenhoitomaksu ja viehekalastuslupa yhdeksi kalastonhoitomaksuksi, joka oikeuttaisi viehekalastukseen koko maassa erityiskohteita lukuun ottamatta. Laki yleisestä kalastusoikeudesta esitetään kumottavaksi. Uusi kalastuslaki ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2015.

Uuden kalastuslain hallituksen esitysluonnos

Maakunnan suunnittelusta ja yleisestä kehittämisestä vastaavana viranomaisena Kainuun liitto ei ota kantaa lakiesitysluonnoksessa esitettyihin yksittäisiin lainkohtiin. Kalastuksella on sekä elinkeinona että virkistystoiminnan kannalta paikallisesti hyvin suurta merkitystä, joten lakiuudistuksen valmisteluun, lain tavoitteisiin ja sisältöön liittyen Kainuun liitto toteaa yleisinä huomioina seuraavaa.

Kalastuslain uudistuksen perusteina on esitetty lukuisia ongelmakohtia, joiden poistamiseksi lakimuutosta pidetään tarpeellisen. Perusteluissa esitettyjen eri ongelmien merkittävyys kalastuksen ohjauksen kokonaisuuden kannalta jää epäselväksi. Paikallisten tai kokonaisuuden kannalta mahdollisesti jopa marginaalisten ongelmien poistamiseen perustuva lainsäädäntö saattaa johtaa liian tiukasti ohjaavaan ja epätarkoituksenmukaiseen lainsäädäntöön. Lain muutoksen tarvetta ja sisältöä arvioitaessa tulee ottaa huomioon lakimuutoksella poistettavan ongelman merkittävyys, alueiden erilaisuus ja kalastuksen erilainen merkitys eri alueilla. **Tavoitteena tulee olla lainsäädäntö, joka ottaa huomioon eri alueiden erilaiset sääntelytarpeet.**

Kalastuslain esitysluonnoksessa on esitetty tavoitteina siirtyä kalojen istutuskeskeisestä kalavesien hoidosta kalastuksen sääntelyyn perustuvaan kalavarojen hoitoon ja toisaalta tavoitteena on myös laajentaa yleiskalastusoikeuksia sekä kehittää vapaa-ajan kalastusta laajojen kansalaispiirien luontoharrastuksena. Tiukentuva kalastuksen sääntely saattaa olla ristiriitainen jälkimmäisen tavoitteen kanssa ja vaikeuttaa sen saavuttamista. Kalastusmatkailun kehittäminen on jäänyt lakiesityksessä vähälle huomiolle. Kalastusmatkailun kehittämiseksi mahdollisesti tehtävät pyyntikokoisten kalojen istutukset tulisi erottaa kalakannan hoitoon liittyvistä kalan istutuksista ja niiden sääntelystä. **Uuden kalastuslain tulee edistää kaupallisen kalastuksen ohella vapaa-ajan kalastuksen lisääntymistä luontoharrastuksena sekä kalastusmatkailun kehittämistä.**

Kalastuslaissa on tarkoitus asettaa erityisiä säädöksiä, jotka koskevat vaelluskalavesistöjä. Säädösten tarkoituksenmukainen tulkinta edellyttää, että vaelluskalavesistöt määritellään ja yksilöidään riittävän täsmällisesti ottaen huomioon mm. vesistöissä olevat rakennetut ja luonnolliset vaellusesteet.

Lakiesityksessä on tarkoitus antaa säädöksiä valtakunnallisten ja riittävän laajojen vesistöaluekohtaisten kalataloussuunnitelmien laatimisesta sekä suunnitelmien noudattamisesta. Valtakunnallisten ja alueellisten kalataloussuunnitelmien laatiminen sekä suunnitelmien sitovuus edellyttävät riittävää tutkimustietoa suunnittelualueen vesistöolosuhteista ja kalastosta. **Tarvittavan tutkimustiedon laajuus ja saatavuus tulee ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheita asetettaessa. Paikallisten kalastuskuntien asiantuntemuksen huomioon ottaminen tulee varmistaa suunnitteluprosessia koskevilla säädöksillä.**

Lakiesityksen luonnoksessa on kalatalousalueiden hoito- ja käyttösuunnitelmien laadintaan osallistumisen osalta tarkoitus lainsäädännöllä asettaa ympäristöjärjestöt erityis-asemaan muihin kansalaisjärjestöihin verrattuna. Yhden kansalaisjärjestön osallistumisen turvaaminen lainsäädännöllä kalatalousalueiden hoito- ja käyttösuunnitelmien laatimiseen ei ole kansalaisjärjestöjen kannalta tasavertaista. Suunnittelussa tarvittavien eri näkökulmien kannalta se ei ole myöskään tarkoituksenmukaista. **Eri kansalaisjärjestöjen tasavertaisuus kalatalousalueiden hoito- ja käyttösuunnitelmien suunnitteluun osallistumisessa tulee ottaa huomioon ja turvata lakiesityksen jatkovalmistelussa.**

Kainuun liitto

Pentti Malinen
maakuntajohtaja

Hannu Heikkinen
suunnittelujohtaja